

4.6.2010

Dnr 140/4/09

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Juha Niemelä

ÄNDRINGEN AV MÅLGRUPPEN FÖR UTBILDNINGEN

1

KLAGOMÅL

Klaganden bad i sitt brev daterat 15.1.2009 justitieombudsmannen undersöka Raseborgs arbets- och näringsbyrås förfarande i hennes utbildningsärende. Hon uppgav att hon 17.11.2008 lämnat in en ansökan angående arbetskraftspolitisk utbildning. Arbets- och näringsbyrån hade emellertid därefter ändrat utbildningens målgrupp, så att hon inte blev vald till utbildningen. Enligt klaganden hade byrån inte informerat henne om att målgruppen hade ändrats.

- - -

3

AVGÖRANDE

3.1

Arbetskraftsmyndigheternas utredningar

Arbets- och näringsbyråns utredning

Raseborgs arbets- och näringsbyrå uppger att Nylands TE-central hösten 2008 gav byrån tillstånd att vidta åtgärder för att rekrytera studerande till den grundutbildning för elmontörer som skulle ordnas under år 2009.

Klaganden lämnade in sin ansökan till utbildningen 17.11.2008. Redan samma vecka (vecka 47) rekommenderade TE-centralen att målgruppen för utbildningen skulle ändras, så att utbildningen skulle erbjudas personer som redan var verksamma inom branschen och som hotades av arbetslöshet. Utbildningens innehåll skulle likaså förändras i enlighet med detta. Denna förändring föranleddes av de snabba förändringar som skett på arbetsmarknaden. Byrån uppger att man fattade beslut om ändringen vid det sammanträde som ordnades 25.11.2008, där representanter för byrån, TE-centralen och den kurscentral som anordnade utbildningen var närvarande. Därefter intervjuade byrån sökandena 1.12.2008, valde ut vilka personer som skulle antas och sände sökandena information om beslutet.

Byrån konstaterar att klaganden ringde upp byrån efter att ha fått information om urvalsbeslutet. Vid byrån bad man henne om ursäkt för att hon inte hade informerats om att målgruppen för utbildningen hade ändrats.

TE-centralens och ministeriets uppfattning

Nylands TE-central konstaterar att målgruppen för utbildningen inte borde ha ändrats efter att utbildningen öppnades för ansökan. Då man ändå beslutade att målgruppen skulle ändras, borde arbets- och näringsbyrån enligt centralen omedelbart ha kontaktat de personer som redan hade lämnat in en ansökan men som inte uppfyllde de nya ansökningskriterierna och ha erbjudit dem en alternativ utbildning.

Enligt ministeriet strider ändringen av målgruppen i och för sig inte mot de bestämmelser som utfärdats angående saken. Ministeriet anser emellertid att dylika ändringar ska göras innan utbildningen blir öppen för ansökan.

Ministeriet konstaterar att den ändring av målgruppen som gjordes i det aktuella fallet är exceptionell och att denna fråga inte har reglerats i några författningar eller anvisningar. Ministeriet bedömer saken på samma sätt som TE-centralen och anser att målgruppen inte borde ha ändrats efter att rekryteringen av studerande hade börjat. Vidare konstaterar ministeriet att de personer som redan hade lämnat in en ansökan i varje fall borde ha informerats om ändringen och vid behov ha erbjudits en alternativ utbildning.

3.2

Bedömning

Arbetskraftsmyndigheterna har enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice till uppgift att främja en fungerande arbetsmarknad. Syftet är att upprätthålla och främja balansen mellan efterfrågan på och utbudet av arbetskraft på arbetsmarknaden, trygga tillgången på arbetskraft, bekämpa arbetslösheten samt ordna arbete för dem som söker arbete (1 kap. 3 §). Den aktuella utbildningen hör till den offentliga arbetskraftsservicens metoder för främjande av sysselsättningen.

Enligt 2 kap. 1 § i lagen ska offentlig arbetskraftsservice tillhandahållas och utvecklas enligt kundernas servicebehov och situation. Arbetskraftsmyndigheterna ska utreda och förutse sådana kvantitativa och kvalitativa förändringar i näringsstrukturen samt i efterfrågan på och utbudet av arbetskraft som ska beaktas vid verkställigheten och utvecklandet av den offentliga arbetskraftsservicen. Arbetskraftsmyndigheterna ska särskilt förutse arbetsgivarnas behov av arbetskraft och krav på kunskaper samt individuella utvecklingsbehov i fråga om enskilda kunders arbetsmarknadsfärdigheter.

Enligt min uppfattning ska arbetskraftsmyndigheterna således noggrant följa bl.a. de allmänna ekonomiska konjunkturerna och beakta dem i samband med de tjänster som erbjuds kunderna. Detta kan ibland också leda till en sådan situation där myndigheterna t.ex. bör inrikta sitt utbildningsutbud på ett sätt som avviker från den ursprungliga planen. På detta sätt kan man bl.a. undvika att grundutbildning ordnas inom en bransch där sysselsättningsutsikterna är dåliga och där också de som har arbete uppenbart hotas av arbetslöshet. Enligt min uppfattning förelåg en sådan situation i det aktuella fallet. Omprövningen av utbildningsbehovet och ändringen av målgruppen för utbildningen skedde således inom ramen för den prövningsrätt som föreskrivs för arbetskraftsmyndigheterna, med beaktande av sysselsättningsutsikterna för år 2009.

Jag anser att en ändring av målgruppen i princip ska göras innan utbildningen blir öppen för ansökan. Ifall en ändring emellertid oundvikligen måste göras efter att utbildningen har öppnats för ansökan, borde de sökande som redan har hunnit lämna in en ansökan informeras om de förändrade ansökningsvillkoren och i mån av möjlighet erbjudas alternativ utbildning.

Raseborgs arbets- och näringsbyrå hade inte informerat klaganden om att målgruppen för utbildningen hade ändrats, vilket innebär att byråns förfarande inte till denna del kan betraktas som tillbörligt. Jag konstaterar vidare att beslutet om ändring av målgruppen och urvalsbeslutet i det aktuella fallet fattades i mycket snabb takt och att arbets- och näringsbyrån inte hade getts några anvisningar om hur man bör handla i en sådan situation. Enlig den utredning jag fått är det fråga om en tämligen exceptionell situation. Målgruppen ändrades på initiativ av Nylands TE-central. Centralen deltog också i beslutsfattandet angående saken. Jag anser att centralen borde ha gett Raseborgs arbets- och näringsbyrå detaljerade anvisningar om hur ändringen av målgruppen skulle genomföras i praktiken. Jag anser därför att också TE-centralen i detta fall bär ansvar för att klaganden inte informerades om ändringen av målgruppen på ett tillbörligt sätt.

4

ÅTGÄRDER

Jag delger Nylands närings-, trafik- och miljöcentral samt Raseborgs arbets- och näringsbyrå den uppfattning jag framfört ovan i punkt 3.2 om Nylands arbets- och näringscentralers och Raseborgs arbets- och näringsbyrås felaktiga förfarande. I detta syfte sänder jag dem en kopia av detta beslut. Jag sänder också mitt beslut till arbets- och näringsministeriet för kännedom.